

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

621.32

Szerző:

Hely

Cím: *A bpesti általános villamossági telepének beváltása*

Idő

1915

Forrás:

Pesti hírlap

Személy

Bp.

1915 VII. 16

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A budapesti általános villamossági telepének beváltása.

Dr Buzáth János tanácsnok nyilatkozata.

Megirtuk, hogy milyen titokzatosan és meglepetésszerűleg készítette el és terjesztette elő a világítási ügyosztály a Budapesti általános villamossági vállalat megváltásának kérdését és hogy mily visszatetszést szült széles körökben az, hogy a tanács most a legutolsó közgyűlésen és háborus gazdasági viszonyok között szándékozik ily sok milliós tranzakciót keresztülvinni. A villamosvilágítási kérdés megoldására kiküldött bizottság hozzájárult ugyan az ügyosztály előterjesztéséhez, de már ennek a bizottságnak ülésén is több felszólalás volt abban az irányban, hogy ha a fővárosnak a beváltáshoz való joga már előbb megnyílt, miért nem állott elő ezzel az ügyosztály előbb; vagy ha már ezt nem tette, miért áll elő ezzel most, a háboru alatt, amikor a főváros a háborus fémárakra való tekintettel esetleg igen sok millióval lesz kénytelen többet fizetni a vállalatért. Különösen az utóbbi tekintetben merültek fel több oldalról aggodalmak a bizottsági ülés után is hivatkozva főként a tulmagas rézárakra, amelyek a rendesnél 2-3-szorosa nagyobbak, úgy hogyha tényleg ilyen árak mellett történik a beváltás, a főváros igen súlyosan megkárosodhatnék.

Az ügyosztály a bevett szokástól eltérőleg nem tette közzé előzetesen előterjesztését és számításait, nyilvánosan, úgy hogy nem lehetett módunkban azt ellenőrizni és a fölmerült aggodalmak tekintetében magunknak tiszta képet alkotni. Az ügy nagy fontosságára való tekintettel utána

jártunk a dolognak a világítási ügyosztályban és ott az osztály kiváló vezetőjétől a következő felvilágosítást nyertük:

A főváros 1910-ben kezdte meg a világítási üzemnek saját kezelésbe vételét a gázcgyarak beváltásával. A beváltás 22 millió koronába került. Ezt követte az új központi gázcgyár építése 40 millió koronával, majd a fővárosi elektromos-telep építésével megkezdődött az elektromos áramszolgáltatásnak városi kezelésbe vétele. Ez a telep 10 millió koronába került és ennek üzembehelyezésével egyidejűleg magához váltotta a főváros a Magyar villamossági r. t. telepét is 22 millió koronáért. A főváros tehát eddig közel 100 millió koronát fektetett be világítási üzemébe, ennek dacára mégsem bir kizárólagos joggal az elektromos áramszolgáltatás terén, mert a másik engedélyes társaság, a Budapesti általános villamossági még 23 évig szintén jogosítva van bárki részére elektromos áramot szolgáltatni. A társulattal kötött szerződés 43. pontja szerint a főváros 1910. évi december 15-től kezdődőleg jogosítva van a vállalatot a szerződés lejártá előtt is beváltani, ha ezt a szándékát két évvel előbb a vállalkozóval tudatja.

A világítási üzemnek monopolisztikus jellege, de a főváros világítási vállalataiba fektetett százmillió koronás tőke helyes kihasználása is megköveteli, hogy a főváros ezt a vállalatot — ha csak gazdaságilag előnyösen teheti — ezintén magához váltsa.

Hogy miért nem indította meg a tanács egyszerre mind a két villamos vállalat beváltását, annak egyszerű oka az, hogy előbb látni akarta az egyik telep megváltásának eredményeit és csak akkor állani elő a másiknak beváltásával, ha azt az elsőnek tapasztalatai igazolják. A múlt — hét hónapból álló csonka — évnek a közben beállott háborus állapotok által is befolyásolt

tiszta üzleti eredménye 1,200.000 korona volt. A folyó évi előirányzat szerint ez az érték 2,700.000 koronát tesz ki.

Előzetes számításaink szerint a Budapesti általános villamossági telepének beváltása még lényesebb üzleti eredménynyel fog járni. Erre vonatkozólag teljesen pontos számítást azonban csak akkor eszközölhetünk, ha ismerjük a beváltási árat. Ezt pedig csak a szerződésben előírt bírói becslés eredményeiből számíthatjuk ki. Ennek és pusztán csakis ennek az eljárásnak megindításához szükséges fölhatalmazást kéri most a tanács a közgyűléstől, minden tekintetben fentartván a közgyűlésnek az érdemi elhatározás jogát arra az időre, amikor a beváltási ár és ennek alapján az üzleti jövedelmezőség tekintetében teljesen tiszta képet alkothat magának. Minthogy pedig a szerződés a beváltási számdéknak két évvel való előzetes közlését írja elő, a tanács semmiféle körülmények között sem vállalhatja a felelősséget a tekintetben, hogy a közgyűlést elzárja e fölött a fontos szerződéses joga fölött való rendelkezhetéstől.

Ami már most azt a kérdést illeti, hogy a mostani háborus viszonyok és magas fémárak mellett nem fog-e a főváros indokolatlanul többet fizetni a vállalatért, erre nézve teljes megnyugvással lehetünk. Igaz ugyan, hogy a szerződés a becslésre vonatkozólag a becslés idejében levő forgalmi (nem üzleti) értékeket írja elő, az is igaz, hogy a fémeknek, főként az elektromos-telepnek elsősorban figyelembe jöhető résznek budapesti piaci ára jelentékenyen emelkedett, de hiszen szó sincs arról, hogy a becslést a tanács most akarná foganatosíttatni. Erre legfeljebb másfél év múlva kerülhet a sor, amikor már a viszonyok jelentékenyen megváltozhatnak. Mindez arra az esetre áll, ha a főváros azonnal közölné beváltási szándékát a vállalattal. Azonban még erről sincs szó, a tanács csak fölhatalmazást kér a közgyűléstől arra, hogy a beváltáshoz szükséges előzetes lépéseket megtehesse. Ez pedig sem

azt nem jelentheti, hogy azonnal fel fogja mondani a szerződést, sem annál kevésbbé azt, hogy a telepet azonnal becsülni kell, ami különben nem is lehetséges.

De még a háborus fémáraknak sem szabad azt a jelentőséget tulajdonítani, amint azt egyesek el nem palástolható célzattal teszik, mert teljességgel kizárt dolog, hogy egy ipari vállalat be rendezései forgalmi (nem üzleti) értékének a megállapításánál ne az általános árak, hanem esetleg az akkor ott fennálló helyi kényszerárak legyenek figyelembe veendőek. A réznek az árát különben sem a budapesti piaci ár szabja meg, *ami különben ezidőszerint nincs is.* Az elektrolitikus réz ára tavaly átlag 80 font volt és a mai jegyzés sem haladja meg a 90 fontot, *aminél magasabb ár még békés időkben is már több ízben volt.* Az emelkedés az átlaggal szemben tehát alig 10 százalék, ami legfeljebb pár százezer, de nem milliókra menő árkülönbözetet jelenthetne.

Hangsúlyozzuk mindennek dacára azt, hogy a tanács épen az e tekintetben felmerült aggályokra való tekintettel a kiküldött szakbizottság javaslatával szemben, amely a beváltásra határozott terminusnak 1917. évi szeptember 15-ikének kitűzését javasolta, határidő kitűzése nélkül *általános fölhatalmazást kér a közgyűléstől arra, hogy a beváltáshoz szükséges szerződésszerű lépéseket megtehesse akkor, amikor erre az alkalmat a főváros érdekeinek gondos szemelött tartása mellett legidőszerűbbnek tartja.* Az eljárásra a szerződés két évet ir elő, csak ennek elteltével veheti át a főváros a telepet. Minden év pedig jelentékeny kárt, illetőleg elmaradt hasznót jelent, amit a főváros a telep átvételénél elmulasztott. *Itt kell keresnünk azokat a milliókat, amelyekből a főváros esetleg eleshetik és nem rézáremelkedésnél, amely nem is helytálló és nem is oly fenyegető, amint azt hiresztelik.* A tanácsnak felelősége teljes tudatában meg kellett tenni javaslatát és semmi kétség az iránt, hogy amilyen egyértelműleg magáévá tette azt a kiküldött szakbizottság, éppen úgy szankcionálja azt a közgyűlés is. Hisz a végső szó, az érdemleges döntés annak idejében ugyanis a közgyűlést illeti s akkor a pontos számítások alapján ki fog derülni, hogy azoknak volt-e igazuk, akik minden ok nélkül aggályoskodnak, avagy a tanácsnak, akinek ezekben a dolgokban már tapasztalatai és pedig önérzettel mondhatni, igen kedvező tapasztalatai vannak.